

harát az uralkodóháza, hogy az fejlesse naggyá a hazát.

A KIRALY VALASZA

A király meghatottan köszönte meg Vajda Sándor szavait. Rámutatott I. Károly király érdemeire s arra a bölcsességre, amellyel a Peles királyi kastély helyét éppen Szinajában, a régi országhatárok mellett választotta meg, mintha azt akarta volna mondani, hogy ennek a helynek majdan az ország középpontjának kell lennie. S így is lett. Ezért hálás szívvel azok felé kell fordulni most, akik e szimbolikus kastélyt építették. Ha a bölcs Károly és a vitéz Ferdinánd királyok nem lettek volna, akkor a mai nemzedék nem lenne ott, ahol van.

Fogadják, hogy elődeinek munkáját folytatni fogja. Poharát a két királyra és két királynóra emeli.

Délután öt óraker Enescunak, a világhírű hegedűművésznek koncertje következett. Majd katonazenekar hangversenye, tűzijáték és fakélt felvonulás zárta le a hétfői napot.

MANIU BESZÉDE BADACSONYBAN

A szinajai fényes ünnepek — mint röviden már jeleztük — nem szorították teljesen háttérbe Badacsonyt Maniu Gyula székelyét sem. A hétfői nap folyamán ötven kolozsvári fiatal intellektuel utazott le Badacsonyra, hogy szeretetét és együttérzését kimutassa Maniu iránt. Maniu vendégei között ott voltak Moldovan Valér egyetemi tanár, Buta Nicolae professzor, dr. Rusu Augustin, dr. Drăgulescu és Jones mérnök. Maniu Gyula Boilă Zakariás és Pop Joan szilágymegyei képviselő társaságában fogadta a kiküldötteket.

A fiatalok üdvözlő beszédükben elmondták, hogy önkéntes elhatározásból, a kolozsvári román társadalom nevében keresték fel Maniut, hogy kijelentsék előtte, mindenféle tekintetben egyetértenek Maniuvval, a szovátai nagygyűlés által hozott határozatokat teljes egészében elfogadják és azok megvalósítását erőlyesen követelik. Végül erőlyesen követelték, hogy indítsák meg a harcot a nemzeti pártba és a kormányba beférkőzött romboló elemek uralma ellen.

Maniu meghatottan válaszolt a beszédre.

Válaszában örömeinek adott kifejezést, hogy a fiatal kolozsváriak teltették magukat mindenféle anyagi érdekek és Badacsony tövises útját választották a másik sokkal kényelmesebb és több anyagi hasznot ígérő ut helyett.

Nincsen semmi fontossága annak, ha valakit nem hívnak meg egy asztalhoz. Az sem keseríti el őt, hogy kampányt vezetnek ellene, ő ellene, aki mindig az igazság harcosa volt s aki egész életén keresztül csak az igazságért fog harcolni. Minden szenvedésben benne van a győzelem ígérete. Beszéde végén kérte a fiatalokat, hogy ne hagyják el tántorítani magukat az egyenes útról, arról az útról, amely az igazság, az ország, a trón, a nép megerősödéséhez vezet.

A kolozsváriak késő estig maradtak Maniunál és kedden délelőtt érkeztek vissza Kolozsvárra.

MIHALACHE HAJTHATATLAN

Ugyancsak az Adeverul értesülése szerint Titulescu külügyminiszter kedden hosszú megbeszélést folytatott Mihalacheval, a kormánypart „lázádo” alelnökével.

Titulescu Mihalachenak és a kormány-nak egymástól eltérő politikai állásfoglalásait akarta összehangolni.

A jelentések szerint

Titulescu közvetítő munkája eredménytelen volt.

Mihalache hajthataflannak mutatkozott.

Kedden este vagy szerdán Vajda miniszterelnök próbálkozik meg Mihalache puhításával.

HAZSZABÁLYMÓDOSÍTÁS

Az ellenzék a parlament közeli megnyitása alkalmával rendkívül heves támadásokra készül. A kormány mellének száz és száz interpellációt akarnak szerezni a legkülönbözőbb ügyekkel kapcsolatban.

A kormány, híven a már megkezdett önkényességi politikához, az ellenzékét a házszabályok módosításával készül elhallgattatni.

MIÉRT NEM MENT JORGA SZINAJÁBA?

A Lupta értesülése szerint kedden délelőtt Condeescu tábornok, a király hadsegéde telefonon felhívta Jorga Miklós volt miniszterelnököt, aki ismeretesen nem ment Szinajába. Condeescu megkérte Jorgát, hogy a keddi ünnepeken jelenjék meg.

— Mondja meg a Felségnek — válaszolta Jorga — hogy Jorga Miklós nem ül azokkal egy asztalhoz, akik 1926-ban megtagadták II. Károly király jogait...

BENES ÉS GAFENCU

kereskedelmi államtitkár között kedden tanácskozás volt Szinajában. Románia 400 millió lejjel tartozik Csehországnak. A tárgyalás az összeg körül forgott.

Megállapodtak abban, hogy Csehország követelését terményben kapja meg.

Nagyjelentőségű politikai események Szinajában

Duca és Vajda hosszas tárgyalásai

Kedden délután Szinajában — az ünnepi mozzanatokon kívül is — nagyjelentőségű politikai események játszódtak le. A déli órákban I. Károly király és Erzsébet királynő szobrának leleplezésére került a sor. Az első szónoklatot Mezincescu professzor, a bukaresti kórházak elnök-főorvosa tartotta. Őt követően Valery pápai nuncius szólalt fel a diplomáciai testület üdvözlését tolmácsolva, majd az uralkodó mondott néhány szót.

A szoborleleplezés után Szinaja szirtjei között az udvar 1500 meghívott vendég részére ünnepi ebédet adott. A sziklákon hosszú asztalokat helyeztek el. A falusias milióban összehatalkozott az ország politikai életének csaknem minden vezetője.

Különös feltűnést váltott ki, hogy Duca és Vajda Sándor hosszu, láthatólag igen szenvedélyes és helyenkint meghatódott beszélgetést folytattak.

Ez annál jelentősebb, mivel a király is hosszasan állott szóba a hétfői ebédn a liberális vezérekkel, közöttük Ducával is.

Mialatt Duca és Vajda tanácskoztak, a király Sándor szerb uralkodóval és Titulescuval beszélgetett.

MANIU NYILATKOZATA

Szinajában nagy hatást váltott ki.

Kormánykörökben a dolgokat odamgyarazták, hogy

ez a nyilatkozat Maniu visszavonulását jelelenti.

Ezzel szemben az ellenzék azt erősíti, hogy a nyilatkozat éppen azt mutatja, hogy Maniu készül a nyílt küzdelemre.

Tudósítónknak alkalma volt Mirto közlekedési miniszterrel a politikai helyzetről rövid beszélgetést folytatni. Mirto a következőket mondotta:

— A helyzet igen jó. Az ellenség a frontokon mindenütt visszavonul. Ellenben a garnizonban kicsit zavaros a helyzet.

Mirto a garnizon alatt a kormánypartot érti.

A KISANTANT-KONFENCIA

kedden délután folytatódott. A megbeszélések délután 4 óraker kezdődtek s a késő esti órákban még nem értek véget. A külügyminiszterek a már hétfőn is érintett problémákat vitatták tovább. Hírek szerint felmerül az a kérdés is, hogy

miképpen lehetne a Magyarországgal való viszonyt barátságosabbá tenni.

A külföldi hitelezők visszautasították Románia ajánlatait

A kormány is megszakítja a külföldi hitelezőkkel az érintkezést

Bukarest, szeptember 27.

Az Adeverul híradása szerint Ghelmegeanu pénzügyi államtitkár kedden reggel Szinajában felhívta Párist és hosszas megbeszéléseket folytatott a román kormánynak a külföldi hitelezőkkel való egyezkedésre kiküldött megbízottjaival.

Az Adeverul szerint e megbízottak közölték, hogy a külföldi hitelezők visszautasították Románia ajánlatait s feltevéleit, nem hajlandók a román kormánnyal tárgyalni.

Miután a szakítás a kormányt lehetetlen helyzetbe hozza, az Adeverul szerint a kabinet az egyoldalú eljárás útját választja, azaz maga is megszakítja a külföldi hitelezőkkel az érintkezést, tartja magát ahhoz az állásponthoz, amit a hitelezők előtt még ez év februárjában fejtett ki s a transzfermoratóriumot továbbra is érvényben tartja.

Szinajába kiküldött tudósítónk lapzártakor érkezett jelentése szerint a kormány álláspontja a külföldi adósságok kérdésében, a hitelezők visszautasítása után, tagadó. Vagyis, a román kormány nem fizet.

A kérdés valószínűleg Genfben kerül eldöntésre.

Nem volt szónok: nem tartották meg a Népszövetség főbizottságának mai ülését

Genf, szeptember 27.

A Népszövetség délután a főbizottság ülését akarta megtartani: Nem lehetett azonban az ülést megtartani, mert

egyetlen egy szónok sem jelentkezett.

A kisállamok delegátusai azon a véleményen vannak, hogy külpolitikai kérdésekben először a nagyhatalmaknak kell nyilatkozni. Ezzel szemben a nagyhatalmak

képviselői azért nem beszélnek, mert e pillanatban a bonyolult külpolitikai helyzetre való tekintettel nem akarnak elvi nyilatkozatokat tenni.

A Népszövetség főtitkársága a főbizottság ülését éppen ezért szerdára halasztotta abban a reményben, hogy szerdán csak akad szónok.

Mindenestre ez az ülészek is jól kezdődik...

Oroszország kiutasította a német lap tudósítókat

A Berlinben élő orosz újságírók elhagyják Németországot

Moszkva, szeptember 27.

A moszkvai sajtófőnökség ma rendeletet adott ki, amely szerint Oroszország területéről valamennyi német lap tudósítóját kiutasítja. Ugyanezzel a rendelettel egyidejűleg távratilag úgy intézkedett a berlini szovjet követség Oroszország, hogy valamennyi orosz lapnak Berlinben élő tudósítója azonnal térjen vissza Oroszországba.

A rendelet indokolása elmondja, hogy ki kellett utasítani német sajtótudósítókat Oroszország területéről, mert Németországban üldözik az orosz újságírókat.

Lóránt István kikerült a koncentrációs táborból

München, szeptember 27

A Hitler-uralom első napjaiban letartóztatották a Münchener Illustrierte Zeitung magyar származású főszerkesztőjét, Lóránt Istvánt, akit koncentrációs táborba szállítottak.

A horogkereszteseknek semmi okuk sem volt arra, hogy Lórántot letartóztassák és éppen ezért a németországi magyar egyesületek

és szervezetek, továbbá a magyar külügyminiszterium is több alkalommal közbenjárt a szabadonbocsátása iránt.

A közbenjárásnak ma eredménye is volt és Lórántot szabadon bocsátották.

A nagy német képeslap szerkesztője elhagyta Németországot és Budapestre utazik.

Kati néni, aki hazudik

*

A ráncok az arcán ezerfelé futnak.

Nemsokára egy évszázad áll mögöttem, de a szemem nevetősen csillog és fogatlan szája kuncogón szélesre húzódik.

Másfél évvel ezelőtt összeesett az utcán az éhség okozta gyöngeségtől, behozták a kórházba és azóta itt van.

Minden reggel megkérdezi tőlem:

— Tessék már mondani, jött-e nekem levél?

— Kitől vár levelet, Kati néni?

— Nizzából, a leányomtól.

Szegény Kati néni. Kitalált magának egy gyermeket, hogy legyen valaki, aki őreá is gondol.

Mikor a kórházba behozták és magához élesztették, benallotta, hogy ő bizony vénkisasszony, kora 86 év és soha nem volt neki dolga semmiféle férfival!

És egyszerre eszébe jutott, hogy lehet neki egy leánya Nizzában. Lehetne, igaz, unokája, dedunokája is! És pont Nizzában! Szegény, ágrólszakadt mosonó volt világeletemben Kati néni s hogy izgatta fantáziáját Nizza, kényelmes gazdagok, az örömek és kiválasztott gyönyörök párosa!

Egyszer, még ez év elején feladtam Kati néni címére 100 lejt.

Mintha a leánya küldte volna Nizzából, aki meg nem halhat soha, mert soha meg nem született.

Szegény Kati néni! Milyen nagy örömmel újságolta a hírt szét a kórházban! Tudja meg mindenki, milyen áldott jó leánya él neki Nizzában!

Kati néni, a nagy fantáziájú, kedves öreg, mindig mosolygós szemű Anyóka tegnap délután 5 óraker lehunyta a szemét, mintha aludna.

Lelke elszállt.

Nizzába szállt el a „lelke.”
(Nagyvárad.) Bátor R. Ella

A SZÖKŐÁR LEGALÁBB ÖTEZER EMBERT PUSZTÍTOTT EL MEXIKÓBAN

Emberemlékezet óta nem volt errefelé ilyen katasztrófa
Város, amely teljesen romhalmazzá változott

Newyork, szeptember 27.

Ma reggel Newyork jelentést kapott arról, hogy Mexikóban szökőár és Tornádó pusztított. Az eső jelentések szerint a szökőár benyomult a szárazföldre és nagy területeket elpusztított. Állítólag — így szól az első jelentés —, a szökőár és a tornádó pusztításának néhány száz halottja is van.

A délelőtti órákban újabb jelentéseket kapott Amerika a mexikói katasztrófáról. E jelentésből az tűnik ki, hogy az utóbbi évek legrettenetesebb árvíz-katasztrófája pusztított tegnap éjszaka Mexikóban.

A mexikói szökőárborította területekkel egy Kiel nevű német gőzösnek sikerült először kapcsolatot teremteni és a déli órákban Newyork csak ennek a gőzösnek rádiójelentéseiből értesült arról, hogy voltaképpen mi is történt Mexikóban. A gőzös rádiója a halottak ezreiről beszélt

már. Amerika ezeket a híreket eredetileg fantasztikusnak és megbízhatatlannak tartotta.

A délutáni órákban végre a mexikói belügyminiszter hivatalos jelentést tudott kiadni és továbbítani. E megbízhatónak látszó hivatalos jelentés szerint emberemlékezet óta ilyen elemi csapás Mexikót még nem látogatta. A szökőár 120 négyzetkilométer területen minden életet elpusztított.

A mexikói belügyminiszterium hozzávetéleges becslés szerint

a halottak számát ötezerre becsüli. Maga a jelentés kihangsúlyozza, hogy a halottak számáról nincs megbízható jelentés, de az eddigi becslések azt mutatják, hogy legalább ötezer ember pusztult oda a szökőárban.

A belügyminiszter maga is azon a véleményen van, hogy a víz visszavonulása

után esetleg még szomorubb lesz a végleges statisztika.

A legsúlyosabban szenvedett Tantico városa. Ez a város tiszta romhalmaz. A város magasabban fekvő részeiben egynéhány ház váza megmaradt, de itt is az utcákon többméteres víz hömpölyög.

A szárazföld felől lehetetlen megközelíteni ezeket a területeket. Azzal is megpróbálkoztak már, hogy repülőgépeken jussanak el a szökőár borította területekre, de a

repülők visszafordultak, mert nem találtak annyi szárazföldet sem, ahova leszállhattak volna.

A mexikói kormány a szomszédos államok hidroplánrajait kérte meg most arra, hogy nyomuljanak be az elöntött területre és adjanak onnan jelentést, közölgjék vele, hogyan lehetne a vízzel borított területeknek segítséget nyújtani.

A cseh kormány ellojtja a veszélyes mozgalmakat bármilyen irányúak is

Prága, szeptember 27.

A cseh kormány elhatározta, hogy kemény kézzel fékez meg minden olyan mozgalmat, amely a köztársaság nyugalomát veszélyezteti.

Bechine, a miniszterelnök helyettese, a szociáldemokraták olmtüzi gyűlésén nagy beszédet tartott. Beszédében bevesen kielt a német nacionalista törekvések ellen, ezzel kapcsolatban azonban kijelentette, hogy a kormány a legerélyesebben ellojtja a tótok mozgalmát is s véget vet a fasiszta törekvéseknek is.

Egyidejűleg Prágában a kultuszminiszter nyilatkozott s kijelentette, hogy a kormány elhatározta szándéka a legnagyobb eréllyel elfojtani minden olyan törekvést, amely árt az egységes csehszlovák köztársaságnak.

100 kiló „fekete” borotválkozó-port szedtek össze Kolozsváron

Kolozsvár, szeptember 27.

Jelentette annakidején a B. L., hogy Reszling József kolozsvári borbély feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik az ő szabádmát, valamint egészen sajátos borotválkozó port elorozták, gyártják és forgalmukba hozzák. A rendőrség bevezette a nyomrást és rövidesen megállapította, hogy a borotválkozó port „feketegyárosa” Kopp dr. vegyész mérnök, egyik árusítója pedig Heilpert Széchenyi-terti kereskedő.

A per a járásbírószágon is megindult, ugyanakkor azonban a bünygyi részzel a ügyészség is foglalkozott. Hétfőn aztán az is elrendelték, hogy a rendőrség több kereskedőnél tartson házkutatást a „fekete borotválkozó-por” után. A házkutatásnak volt is eredménye, mert több kereskedőtől 100 kilónyi borotválkozóport szedtek össze. A kereskedők között nagy az izgalom, mert ilyek szerint őket is vád alá helyezik azon a címen, hogy tudták az áru tiltott voltát és mégis árusították.

Daladier lapja a magyar problémáról

Páris, szeptember 27.

Daladier francia miniszterelnök lapja, a Republique ma nagy cikkben foglalkozik a magyar kérdéssel és a revízióval. Megállapítja, hogy a békeszerződések mintegy hárommillió magyart szakítottak le Magyarországról és már maga ez a tény is igazolja, hogy van magyar kérdés, amely egyben a dunai államok nyugalmanak kérdése is. A lap ez el szemben azt is leszegi, hogy a revízió veszedelmes játék, amelybe a mai körülmények között az európai nagyhatalmak nem bocsátkozhatnak bele.

Nagy zavart okozott Kolozsváron a lovak gyakorlatra való bevonultatása

Kolozsvár, szeptember 27.

Kolozsváron és környékén nagy a panasz, mert a lovakat bevonultatják őszi hadgyakorlatokra s ezzel mérhetetlen károkat okoztak a mezőgazdaságnak, amely állapot hiányában aligha tudja idejében elvégezni az amogy is elkészített őszi munkát. Kellemetlen helyzetbe hozta a bevonultatás a kolozsvári vasúti üzletvezetőséget is. Az üzletvezetéség ugyanis pár nappal ezelőtt kezdette meg az alkalmazottak téli faszükségleteinek kielégítését. A fuvarozást a hostái gazdák végezték s ez most a lovak bevonultatása miatt hirtelen megszakadt, bár nagyon fontos volna, hogy a fakszlet szétosztása még a rossz idők beállta előtt megtörténjenk.

A fa szétosztásának elakadása a vasúti tisztviselők között is nagy nyugtalanságot keltett, mert tőlük a fa árát már régen beajították s most mégis máshonnan kell fát beszerezniük, mert a vasúti igazgatóság nem tudja szállítani a beigért időre a megrendelt és kifizetett famennyiséget.

Argentina visszalép a Népszövetségbe

Buenos Aires, szeptember 27.

Az argentinai szenátus ma foglalkozott az a kérdéssel, hogy az ország visszalépjene-e a népszövetségi tagok sorába.

A szenátus, amely a kérdés tárgyalta, szöbbséggel úgy határozott, hogy Argentina ismét belép a Népszövetségbe.

Falvak, amelyek biztosítási csalásból éltek

20 gazdát tartóztanak le egy magyarországi faluban

Miskolc, szeptember 27.

A borsodmegyei Nagybátor községben az utóbbi időben egymást érték a tüzesetek.

Az utóbbi hónapokban harmincöt ször ütött ki tűz a faluban és 117 épület égett le.

A biztosítótársaságok, amelyek a bebiztosított házak után többszáz ezer pengő kártérítést fizettek ki, most bejelentették a miskolci rendőrségen, hogy gyanusnak találják az utóbbi időben előfordult egy-

másutáni égéseket és azon gyanujuknak adtak kifejezést, hogy maguk a gazdák gyújtották fel épületeiket.

hogy ezáltal hozzájussanak a biztosítási pénzekhez. A rendőrség bevezette a nyomozást és

20 gazdát letartóztattak.

Ugyancsak vizsgálatot indított a rendőrség a szintén ebben a megyében levő Selyeb községben is, ahol 40 ház égett le gyanus körülmények között.

Van der Lübbe valóságos komédiát játszik a bíróság előtt

Hol egyáltalán nem beszél, hol sokkal többet mond, mint amennyit kérdeznek tőle

Lipce, szeptember 27.

A lipcei per mai napján az elnök az a bejelentéssel nyitja meg a tárgyalást, hogy a kihallgatás rendszeren változtatni fog. Van der Lübbe kihallgatása kapcsán időnkint felbeszékítja az elsőrendű vádlottat és tanukat fog kihallgatni, valamint a vizsgálatot vezetett közegeket is előszólítja. Erre — mondotta az elnök — azért van szükség, mert Van der Lübbe vallomásától nem lehet tiszta képet kapni. A vádlott nem felel, vagy értelmetlenül felel és ezeket a feleleteket kell a tanuk, a szakértők és a vizsgálatot vezető közegek nyilatkozataival kiegészíteni.

Ezután Van der Lübbe szólítja az elnök, aki elmondja, hogy szombaton fogamzott meg benne a gondolat, hogy felgyújtja a birodalmi gyűlés épületét. Szombaton két „széngyújtót” vett, de annak használati utasítását nem értette meg és így nem tudta, hogy ezekkel a gyújtókkal, hogyan kell bánni.

Az elnök a gyújtogatás előzményeiről érdeklődik a vádlottnál, aki azonban nem felel. Az elnök hosszas faggatására minduntalan csak azt hangoztatja, hogy a birodalmi gyűlés felgyújtása az ő saját ötlete volt.

Elnök: És mi volt vele a célja?

Van der Lübbe nem felel a kérdésre.

Elnök: Nézze, Ön a vizsgálóbíró előtt bevallotta, hogy ezzel a cselekedetével a munkásságot akarta felrúzni.

Van der Lübbe ismét nem felel. Hol lehajtja a fejét, hol bólint, hol int, de a szája nem nyílik meg.

Az elnök ezután eljéjtárja azt a jegyzőkönyvet, amelyben a vizsgálóbíró előtt elmondotta, hogy mi volt a gyújtogatásnak indító oka. E jegyzőkönyv szerint a birodalmi gyűlés épületének felgyújtása-

val tiltakozni akart a kapitalista rendszer ellen és azt akarta, hogy ez a nagy horderejű cselekmény tettebbe robbantsa ki a proletárság elkeseredését.

Van der Lübbe a felolvasott jegyzőkönyvnek nem mond ellent. Lehorgasztja a fejét és hallgat.

Az elnök ezután ünnepélyesen enunciólja, hogy mivel a vádlott nem tagadta meg a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, annak beismerését enunciólja.

A bíróság ezután szünetet rendel el.

Szünet után Van der Lübbe valamenynyivel beszédesebb. Elmondja, hogy a birodalmi gyűlés épületének felgyújtása előtt három más gyújtogatást is elkövetett. Ezeket ő követte el és nem voltak társai.

A vádlott most hirtelen ismét lehorgasztja a fejét és egyetlen szót sem szól.

Az elnök a vádlott mellé rendelt egészségügyi felügyelőhöz fordul és megkérdi tőle, hogy Van der Lübbe egészségi állapotával indokolt-e az az erőtlenség és fizikai gyámoltalanság, amellyel viselkedik.

Az orvos kijelenti, hogy Van der Lübbe egészségi állapota nem olyan, hogy ez az apátia indokolható volna. Az orvos szerint ez a hallgatás a vádlottnál nem egyéb, mint céltudatos védekezési módszer.

Az elnök ekkor ismét a vádlotthoz fordul és biztatja, hogy beszéljen. Van der Lübbe a biztatás ellenére is hallgat.

Ezután a bolgár tolmácsot szólítja fel az elnök arra, hogy közölje a három bolgár vádlottat, hogy Van der Lübbe beismerete a birodalmi gyűlés felgyújtása előtt három nappal elkövetett három gyújtogatását, de e három gyújtogatással a bolgárokat nem vádolja.

A tárgyalás további folyamán az elnök és Dimitroff vádlott között súlyos incidens keletkezett. Az elnök megkérdi Dimitroffot, hogy mit gondol: miért hallgat Lübbe? Vajjon azért — kérdi az elnök — mert érzi, hogy elárulta a munkásságot?

Dimitroff: Igen! Lübbe vagy örült és azért hallgat, vagy pedig érzi, hogy a munkásság érdekei ellen vétő üroló és ezért nem mer beszélni. En megkérdem Lübbert, hogy hallotta-e valaha is az én nevemet?

Az elnök megtitja Dimitroffnak, hogy Lübber kérdéseivel ostromolja, mert arról a három gyújtogatásról van szó, amelyben a bolgárokat Lübbe egyáltalában nem vádolja és nincs értelme annak, hogy Dimitroff kérdéseket tegyen fel.

Ennek ellenére is Dimitroff Lübbe felé fordul és így kiált:

— Tessék megmondani az igazat! Hallotta ön már e bünper előtt az én nevemet valaha?

Lübbe válaszolni sem tud, mert az elnök hirtelen szünetet rendel el.

A szünet után az elnök enunciólja a bíróság határozatát, amely

elvonja Dimitrofftól a további kérdésés jogát azért, mert a bíróság előtt kétségtelen, hogy ezekkel a kérdésekkel Dimitroff kommunista agitációt akar folytatni.

Dimitroff: Tiltakozom a határozat ellen is! (Lübbéhez fordulva): Mondja, hallotta maga valaha is az én nevemet?

Az elnök most hirtelen kihirdeti, hogy a tárgyalás folytatását holnapra halasztja.

Az izgalmas finálé után a szuronyos fegyörök gyorsan elvezetik a vádlottakat.

Beléserelt a kiscgazda a hercegnőbe

Baja, szeptember 27.

Elek Vince idősebb kiscgazda ma reggel szülőjének prsházában egy sállal felakasztotta magát. Elek Vince nagyon híres és bravuros lovas, aki nemzetközi lóversenyeken is többször szerepelt már. A nagyszerű lovas néhány hónappal ezelőtt már megkísérelt egy öngyilkosságot, de az nem sikerült.

Barátainak néhány nappal ezelőtt elmondotta, hogy legutóbb egy nemzetközi lóversenyen a szász-meiningeni hercegnő mellett lovagolt.

Az öregedő ember halálosan beléserelt a hercegnőbe és azóta egyre sürűben foglalkozik az öngyilkosság gondolatával.

Tegnap már készült is az öngyilkosságra és tettét ma délután végrehajtotta

A modern házasság

Írta: Prof. Dr. Wilhelm Steckl, fordította és jegyzetekkel ellátta Dr. Gärtner Pál.

Ara 90 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvtárában, Brassó, Kapu utca 56-58. sz. alatt az udvarban.

Az északi sarkcsillag kozmikus sugarait automatizálni — ez Amerika

CSIKÁGÓ

A matyóhimzés sikere a híres és csodálatos világkiállításon

Őszinte beszámoló némi lírai szinezéssel

Csikágó szeptember 27

Az előzetes behirdetések költségei állítólag több mint húszmillió dollárba kerültek. De legalább megvan a látszata. Los Angelesből Newyorkig, Idakótól Dakotáig egyforma és fürgeteges erővel üvölt át a felhívás:

„Chicago World's fair!”

„Come to Chicago!”

Hát menjünk...

A Los-Angeles-csikágói „express” avion törpében huszan szorongunk, két ennivaló(!) rágógummis yankee-babyval súlyosbitva. A 3200 kilométeres ut a légiforgalmi társaság szerint mindössze tíz óráig, szerénységem szerint egy örökkévalóságig tart.

Egy óráig repülni: érdekes élmény. Két óra múlva érzem az ember, hogy valami nem stimmel. A harmadik óra után minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy az ilyen röpkés dűshöz elsősorban kitűnő gyomor szükséges. Végül a negyedik órában megérti az ember az

Huszonhatodik emelet

Ha Linkoln nagy ember volt, a róla elnevezett hotel valamivel nagyobb. Még csikágói dimenziókban is. Szobám a 26-ik emeleten van. Öt pernyi lift-ut. Ut? Ez tulsz. A felvonó egyszerűen felrántja a kundschaftot a kijelölt emeletre, ahol egy gyanus pófajú kínai boy karjai közé zuhan.

— Huszonhat emelet ennyi, meg ennyi szoba Mister — nyávogja a sárga és eltűnik.

EGYMILLIÓ AUTÓKERÉK ALATT

Réggel lehet. Valami titkos jelre olyan dübörgés indul meg, mihna ágyuk rohannának vaslapokon. Dühösen csepegnek:

— Micsoda hallatlan disznóság — rivallom a belépő kínai boy felé, — mi ez a lárma? — Lárma? — tűnődik az egyenruhás budha. — Nincs lárma?!

— Hát mi ez?

— Labour day Mister, (munkanap) — szól mereven. De egy óra múlva a boulevardon megindul az autóforgalom...

A kínai kitűnő jós volt. Hajnali álmom a Michigan Boulevardon rohanó egymillió autókerek alatt végkép kiszendvedt.

LOBOGÓK

A vilákiállítást okvetlenül meg kell néz-

Nyolc kikiáltó

Csikágó — 1840-ben. Vigasztalan kép. Rönkökből durván összeacsolt épületek, facölöpökkel körülvéve.

Nyolc kikiáltó ordítja a romantikus históriát:

„Ladies and gentleman ez a Deaborn, Csikágó erődítményének hü képe.

Most egy kis mellék kitérés következik, a vadnyugati indián törzsek borzalmas kegyetlenségeiről. (May Károly után.)

„... hogy a fiatal telepeket megvédje az elszánt indián hordáktól — erre kellett a fort Deaborn!”

Fort Deaborn...? Egek, micsoda haladás emmen — példál — a francia elzászi határ-erődítményekig. Igaz, a németek rosszabbak az indiánusoknál is. Legalább így tartja a francia nagyvezérkar és Weyand generális...

TUDOMANY ÜVEGBŐL

Az a cinóbervörös üvegépület ultramarin toronnyal, a „Hall of science” névre hallgat. Az összes tudományok csarnoka. Hogy

A neandervölgyi bicskától a vasparipáig

Most egy üveg, acél és fa alkotást kell bekonferálnom. Hivatalosan a Travel Building. Röviden a közlekedési eszközök palotája. Fantasztikus és citromsárga alapja van a további részek zöld színben tündökölnék.

A neandervölgyi bicskától csak néhány bakkugrás Stephenson mester gözparipájáig, de azontul a fejlődés valóban és komolyan óriási mértékű. Gyorsvonati mozdonyok, az első (és elég kezdetleges) utasszállító repülőgépek, a sinzeppelin az amerikai légitársasági Company utolsó modellü elegáns gépmadara (a borszákok helyett email-csészékkel) váltakoznak itt kábitó méreteken. Azután egy pillantás a jövőbe.

A rakéta.

Az után egy pillantás a múltba: a hazai CFR Mire könnyű szökik a szemünkbe és alig találjuk meg a kijáratot.

KILÁTÁS AZ AMERIKAI PSICHÉRE

Sky-Ride a neve és féldollárba kerül. Két hatalmas vastraverzék épült torony között amolyan drótkötélpálya ez, amelynek tetejéről horizontunk e kiállítás területén túl is kitágul.

Az oszlopok közötti távolság körülbelül másfélkilométer. Maga az egész masinéria a bécsi Reisenrad és a pesti hullámvastulékelle metlen és kényelmetlen kereszteszede.

ülés mellé erősített bőrzacsók higienikus jelentőségét.

A babyk már az első két órában sóhajtoztak a bőrzacsókra. Azóta csak pillanatokra emelik ki a fejüket — lélegzeni. Erről jut eszembe, a ma esti első csikágói vacsoráról lemondok.

MUHÓ ÉS HUHÓ

A Michigan Lake vize lila, narancsvörös, sárga és zöld fényzuhatagokban porzik a gép körül.

És szemben a kiállítás...

Az elektromos fénykeverésnek ha nem is legizlésebb, de mindenesetre legharsogóbb csodája. Szinpompásan megvilágított vitorlás hajótest mellett zakatol el a motorcsónakunk. A hajó oldalán óriási fázós kék betűk: „Admiral Byrd's Polar Ship” „The City of Newyork”.

Körülötte kitömött pingvinek, sarki medvék sok műjég, mihó és hühó...

ni, ami korántsem azt jelenti, hogy mindent meg kell nézni és különösen nem azt jelenti, hogy az egydolláros „kalauz” szerint meg nézni. A főbejáratnál végtelennél látszó sorban a világ összes nemzeteinek lobogói állnak sorfalat. Meleg reggeli szél fúj. A nemzeti emblema haragosan csapkodják egymást.

Akárcsak otthon a „békés” Európában.

ARANYPAGODA

— Látod Larry — magyarázza egy fűszeres külsejű ur a csemetékének — ez a... ez... a (hamar a katalógust) ez a jeholi aranypagoda.

Harminckét vérpírosra festett oszlopon boggyózöld alapból emelkedik ki a templom, a szokásos kínai szárnyas tetővel. A fém fedőlemezek vakítóan csillognak a napsugárban.

— De papa — szól a reményteljes ifju — hiszen ennek a fedele nem is arany, hanem réz. Miért?

A businesz-man vadul csavargatja kurta nyakát felelet után.

— Izé... azért mert — szóval mert... Well, hát nem tudod, hogy Amerika letért az aranylapról?

És sietve továbbbráncigálja a kínos problémákat felvető csemetét.

miért éppen cinóbervörös az épület? Egy rozsdás humoru angol szerint azért, mert celannarin kék a tornya.

Ha ezt a derüs szemléletre valló megjegyzést elfogadjuk magyarázatnak, be is lépünk azonnal a főkapun.

Csak nyugalom. Nincs semmi tolongás. Az amerikai látogatók a szomszédos ringelspielnél vannak.

Tudomány?

Ugyan kérem, ha a szomszédban röhögni lehet...

Hogy mi minden van ebben a csarnokban felhalmozva, azt nem írhatom le. Csupán a két pólust közlöm. Tehát a fáraó-lámpák receptjétől Curie-n és Koch Roberten át a rotor elméletig. Ezenkívül külön apartament-ja van Schwartz Berthold-mak és a lóporral kapcsolódó összes számszámoknak és ami a legszomorúbb — Nyájás! — a gyűjtemény nem a 42-es ágyuknál végződik. Oh, attól mi már sokkal idébb vagyunk.

De két okból érdemes felülni rá: „mert a féldolláros „entrée”-ért olyanokat ránt az emberen, hogy megér tíz dollárt, ... mert innen nyílik a legszebb kilátás az amerikai — psychére.

Jobbra kis szigetecskén az irodalom és művészetek szecessziós palotája nyugszik. A szó szoros értelmében. Senki sem zavarja.

Balra sokkal nagyobb térség az „Euchanted Island” Százezer ember nyűzsög a mutatványos bódék, akrobata-üzemek csuszák és plasztikonok tömkelegében.

— Ugy-e, ha leszállunk, elviszel a képtárba Bud?

— Hát nem inkább a Dancingba megyünk darling? Bud epedően néz a szöke flapper szemébe.

Lesujtva közelítem az érdekelt Tintirettokkal, Michelangelok-kal és Upton Sinclairre-vel, hogy a bájos Miss Nemtudomki és Buddy barátja a Sky Ride-ről egyenesen és habozás nélkül — balra indultak.

— Na, miért?

Mert a Hall of Arte jobbra áll...?

Dehogy. Azért, mert ők vérbeli amerikaiak.

MAGYAR PAVILLON

Az ödög érti ezt a dolgot. Az ember reggel óta mászkál, tolakodik, hall, bámul és utazik. Mikor már azt hiszi, „na most totál el-

készülhetem a lábaimmal” meglát egy feliratot:

„Hungary” és rohanni kezd.

Freud azt mondaná: vágy az öntudat küszöbe alatt. Lehet. Elvégre nem vitázhatunk Freudval, mikor ez a pavillon oly hivogatóan néz felénk.

Elegáns, takaros kis építmény. Az előtérben három gondosan öltözött fiatalember felváltva „dolgozza” a publikumot.

A lendületes előadásból kitűnik, hogy Budapest Európa egyik legbájosabb fővárosa.

... hogy Lillafüred gyönyörű fekvése minden vendéget elkápráztat,

... hogy a Balaton mellett ez a szürkéssárga Michigan tó okvetlenül elszégyelné magát,

... hogy a Weiss Manfréd féle kétütemű kisautó minimális üzemműködése mellett... (bocsánat, itt olyan technikai részek jönnek, a miket nem értek.)

De nem érti őket egy jólmegteremtett pocakos ur sem.

Csak két eset lehetséges. Vagy a speaker nem beszél tökéletesen, vagy a pocakos nem érti tökéletesen az angol nyelvet.

— Hogyhogy Mister? — hajol közelebb a pocakos.

— A fene egye meg a vastagfüllű ameikalját — káromkodik csendben a kikiáltó.

— Hát mért nem mondta ezt előbb? — áradozik a látogató, Budapest 1916-os hanghordozásban.

Függöny.

Amig a pocakos, Szalay Gyula speakerrel barátkozik, még gyorsan ide írom, hogy a magyar pavillon körül tolongó Amerikának a következő specialitások ragadták meg a figyelmét:

1. A matyóhimzés.

2. A cserépkulacs tulipánnal.

3. A Weiss Manfréd kisautó.

4. Az alföldi — tokány.

Az alkonyodó égen egymásután bomlanak ki a csillagok.

Ellenállhatatlanul sodor a tömeg egy semmitmondó külsejű függőleges táblához az Elektrical Group érdekes palotája elé.

Ez a jelentéktelen, fekete tábla a kiállítás elektromos szencziója.

A vilákiállítás több milliárd gyertyafényű lámpatömegeit ez a tábla gyújtja meg az — Arkturus csillag segítségével.

Az északi sarkcsillag kozmikus sugarait automatizálni... ez Amerika.

Béke készül a Vatikán és a Szovjet között

Konkordáium a többi államok mintájára

Róma, szeptember 27.

Az általános megbékélés során most már — így jelentik vatikáni körökből — a Vatikán és Szovjetország között is megbékélés várható. A békekötés során kialakuló viszony nem lesz természetesen sem bensőséges sem meleg, de minden esetre a Vatikán megnyílik Oroszországgal szemben.

Minden valószínűség szerint — így mondják a jelentések — a Vatikán ebben a barátsági szerződésben kijelenti majd, hogy

„nem fektet súlyt a szerződő állam államformájára, amennyiben az az egyház hívóinak és a papoknak szabadsá-

got biztosít.

Hir szerint a Vatikánnak ezeket a kívánásait a szovjet respektálni akarja abban az esetben, ha viszont az oroszországi papok parancsot kapnak arra, hogy ne politizáljanak.

Mindenesetre nagy megnyugvást jelentene, ha az általános megbékélés során Szovjetország és a Vatikán között is megnyílna a helyzet.

— Fej-, váll- és ágyékrheumánál, idegfájásoknál, szagátásnál és zsabánál a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendkívül hasznos háziszser, mely kora reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát jól kitisztítja

Igyártó lelkész ügyét október 28-ikán tárgyalja a nagyváradi törvényszék

A nagyszalontai detektív egy asszonyt is félholtra vert és a két ügy egyszerre kerül tárgyalásra

Nagyvárad, szeptember 27.

A B. L. részletesen beszámolt arról az inzultusról, amely Igyártó Dándor református lelkészért érte. Igyártót egy rendőrségi eljárás során Farcas Liviu nagyszalontai detektív úgy megverte, hogy a református pap valószínűleg egyik szemévilágát veszíti az elszendvedett sérülések következtében.

Az ügyészség ebben az ügyben befejezte a nyomozást és áttette az ügyet a nagyváradi törvényszék negyedik szakcsojának büntető tanácsához, amely az ügy-

ben a főtárgyalást október hó 28-ára tűzte ki.

Most derül ki, hogy Farcas Liviu brutálitási máris foglalkoztatták a büntető bíróságokat. Néhány nappal ezelőtt volt a főtárgyalása a detektív egy másik ügyének is, amelyben, a vád szerint, a detektív félholtra vert egy cigányasszonyt.

A tárgyalást azonban nem tartották meg, mert a két ügyet a bíróság egyesíteni akarja és a cigányasszony ügyének tárgyalása napján az Igyártó-ügyben a nyomozás még nem volt befejezve.

Tanulság:

Rubin Sándor nagyváradi halkezeskedő ezidőszerint ne menjen Berlinbe

Internálás a személyi adatok végleges tisztázásáig

Nagyvárad, szeptember 27.

Rubin Sándor ismert nagyváradi halkezeskedőt Berlinben internálták.

A nagyváradi rendőrség a külügyminisztérium útján értesítést kapott arról, hogy Rubin Sándor halkezeskedő személyi adatai iránt érdeklődik a berlini rendőrség.

A nagyváradi rendőrség azonnal elintézte az aktát, megadta a szükséges felvilágosításokat és azokat a külügyminisztérium most Berlinbe továbbítja.

Nagyon érdekes és jellemző ez az internálás azért, mert Rubin Sándor nagyváradi halkezeskedőnek semmiféle büne sincs. Maga a berlini rendőrség sem mond-

ja, hogy Rubin a német birodalom fővárosában valami államellenes bűncselekményt követett volna el, hanem az aktában mindössze azt közli, hogy addig is, amíg Rubin személyi adatait megállapítják, internálni voltak kénytelenek.

Az internálás oka — írja a berlini megkeresés — „Personenfeststellung”.

Aki tehát Berlinben nem tudja magát kellően és megfelelően igazolni, az internáló táborba kerül mindaddig, amíg a körülményes és lassu diplomáciai uton kapott adatok nem igazolják.

Ki tudja hány hetet ül Berlinben internálva Rubin Sándor csak azért, mert személyi adatai nem elég világosak.

Az új osztrák diktatura állami ellenőrzés alá helyezte az Alpesi Bányatársaságot

Dollfuss és Starhemberg bécsi diszpolgársága egyelőre nem sikerült

Bécs, szeptember 27.

Néhány héttel ezelőtt részletesen beszámoltunk a B. L. arról, hogy az Alpesi Bányatársaság bányáiban hatalmas méretű sztrájk tört ki. Mintegy négyezer bányász sztrájkolt, akik közül 2100 bányász fel sem jött a tárnákból és azt hangoztatta, hogy addig nem jönnek fel a földszinre, amíg a követeléseiket a bányatársulat nem teljesíti. A munkásságnak az volt a követelése, hogy állítsák vissza bányásznyugdíjukat és azokhoz a járulékokhoz való jogukat, amely akkor illeti meg őket, ha megrokkannak.

Annakidején is felmerült már a gyanu, hogy voltaképpen ezek a jogcímek csak keresett címek voltak és a bányászok nem azért sztrájkoltak, hogy állítólagos követeléseiket kivívják, hanem azért, hogy az osztrák ipar szénellátását bizonytalaná tegyék és így a kormányt nehéz helyzetbe hozzák.

Ma vett jelenés szerint Ausztria diktatorikus kormánya vizsgálatot indított az Alpesi Bányatársulat vezetősége ellen. A vizsgálat során a mai nap folyamán huszonnégy tisztviselőt letartóztattak.

Ezeket a vizsgálat azzal vádolja, hogy előkészítették és megszervezték a bányászsztrájkot, amely nem gazdasági harc, hanem politikai akna volt.

A vizsgálatlal egyidejűleg az Alpesi Bányatársulat élére

a fasiszta diktatura kormánybiztost állított, akinek az a véleménye, hogy a bányász tisztviselői a nemzetiszocialista párt megbízásából és érdekében tevékenykedtek a sztrájk alkalmával.

A bányatársulat tőkéje ugyanis legnagyobb részt német birodalmi érdekeltségű és a bányászok a német politikának akart szolgálatot tenni, amikor a munkásokat sztrájkra izgatta. A vizsgálat adatai azt bizonyítják, hogy a társulat tényleg a német kormánynak akart szolgálatot tenni és ezért rendelték most el, hogy az Alpesi Bányatársulat állami ellenőrzés alá kerüljön.

Hétfőn éjszaka jelent meg az osztrák hivatalos lapban az új fasiszta kormány első szükségrendelete, amely úgy intézkedik, hogy Ausztria területén felállítják a koncentrációs táborokat.

A rendelet szerint azokat, akik államellenes cselekedeteket követnek el, vagy terveznek, a hatóságok hosszabb-rövidebb ideig, ezekbe a táborokba utalhatják be. Ugyazintén az új szükségrendelet azt is kimondja, hogy a hatóságok arra is kötelezhetik ezeket a személyeket, hogy bizonyos meghatározott ideig állandó tartózkodási helyüket el ne hagyhas- sák.

Az új szükségrendelet bizonytalan időre szól, de kijelenti, hogy érvényét a kormány bármikor megszüntetheti, ha a viszonyok úgy megengednek, hogy ezekre a kivételes megszorításokra többé szükség nem lesz.

A gyanus és megbízhatatlan személyek őrizetének költségeire a kormány külön hiteletet vesz igénybe. A hiteletet a szövetségi kancellári hivatal veszi fel.

Azokat a községeket, ahol ezeket az internáló táborokat fel akarják állítani, arra kötelezik, hogy a szükséges berendezések költségeit előlegezzék. A kormány igéri, hogy a táborok felállításának költségeit az illető községeknek utólag megfizeti.

MEGKEZDŐDTEK A LAPBETILTÁSOK

Az új kormány természetesen mindenképp megkezdte a sajtó megrendszabályozását. Már egyre sürűbben él a diktatura a lapok betiltásának fegyverével.

Tegnap újra két lapot koboztak el Ausztriában. Az egyik a szociáldemokrata munkásság lapja, az Arbeiterzeitung, amelyet azzal az indoklással koboztak el, hogy felhívást közölt a németországi eredetű árak bojkottjáról. Ez az indoklás óriási feltűnést keltett Ausztriában, mert arra mutat, hogy az osztrák diktatura mégsem akarja végletekig elmérgesíteni a német-osztrák viszonyt.

A másik elkobzott lap a Sonn und Montags-

zeitung, amelyet a „nyugtalanító hírek közlése” címén nem engednek terjeszteni.

SEM DOLLFUSS, SEM STARHEMBERG NEM KELL DISZPOLGÁRNAK

Érdekes és jellemző incidens történt a tegnapi napon Bad Gasteinban. Az incidens jellemző az osztrák politikai pártok erőviszonyaira és arra, hogy mennyire nem a közhangulatot fejezi ki a Mussolinitól lekopirozott keresztény-szocialista fasiszta diktatura.

Bad-Gasteinban a városi tanácsülésen a keresztényszocialisták és a Heimwehr-tagok azt a javaslatot nyújtották be, hogy Dollfuss kancellárt és Starhemberg herceget válasszák diszpolgárrá.

A két párt a javaslat mellett, a nagynemetek és szociáldemokraták ellene szavaztak.

Egyenlő szavazatarány mutatkozott, mire a polgármester a maga szavazatával a diszpolgárság ellen döntött.

A keresztényszocialisták és Heimwehristák erre nagy zajt ütöttek. Az ülésutamban óriási botrány és verekedés támadt, aminek a rendőrség vetett véget.

Munkaközben leleplezték a máramarosmegyei kommunista központot

Iroda a hegyek között — Két nagybányai urileányt is a munkahelyen fogott el a rajtaütő rendőrség

Máramarossziget szeptember 27.

A máramarosszigeti rendőrségnek hosszabb nyomozás után sikerült lelepleznie a megyei kommunisták szervezetének központját. A leleplezés rajtaütésszerűen történt és több letartóztatást eredményezett.

A letartóztatottak javarésze intellektuális így a leleplezés és az ezzel kapcsolatos letartóztatások az egész megyében igen nagy izgalmat és feltűnést keltettek.

A máramarosszigeti rendőrségnek már régebben is az volt a feltevése, hogy a megyei kommunista szervezet irányító központja valahol a Szalaván-hegységben ültöt tanyát és onnan fejt ki tevékenységét. Most aztán besugás történt és ez megkönnyítette a rendőrség dolgát, amely hosszabb hiábavaló nyomozás után végre megtalálta a régen keresett hegyek közötti menedékhelyet.

A besugó, akinek a nevét a rendőrség nem adja ki, a Szalaván-hegység Csereki nevű szikláját jelölte meg. Detektívek szállottak ki és átkutatták a Csereki egész vidékét. Végre az egyik elhagyatott

nyaraló faépületében embereket fedeztek fel. Rajtaütöttek az épületen, amelyben

Katz Márton máramarosszigeti festőművész, Cserninka Dániel most érettségizett fiatalember, Fodor István állásnélküli zilahi soffőr és két fiatal leány tartózkodott.

Később kiderült, hogy a leányok közül az egyik Csiszér Lia, Csiszér dr. nagybányai ügyvéd leánya, a másik pedig Agriola Livia ugyancsak nagybányai urileány.

A rendőri közegek megjelenésekor Katz Márton menekülni igyekezett. Kiugrott az egyik ablakon és egy csomaggal a hóna alatt a közeli Iza folyóba vetette magát. A detektívek utána eredtek és elfogták. A folyóban megtalálták a csomagot is:

egy sapirograf volt, amelyről hamarosan megállapították, hogy ezen készültek az utóbbi időben Máramarosszigeten és környékén terjesztett kommunista manifesztumok és röpiratok.

Az elhagyott erdei nyaralóban egyébként

CSILLÁRVÁSÁRLÁSNÁL

követelje a
gazdaságos,
fényerős,
tartós

TUNGSRAM IZZÓLÁMPÁT

rengeteg irat és egész kommunista könyvtár volt.

Az elfogottakat erős kíséret mellett szállították be a hegyekből Máramarosszigetre. Már a város között voltak, amikor egyikük újra szökést kísérelt meg. Fodor István soffőr kiugrott a kocsiból és szaladni kezdett. Hosszu és izgalmas hajszát után őt is elfogták.

A kihallgatások még folynak, sőt újabb letartóztatások és házkutatások is várhatók, mert

az erdei nyaralóban talált iratokból a rendőrségnek sikerült megállapítania, hogy ez a központi irányító szerv kikérelve lett.

kiknek küldött utasításokat s kik voltak azok, akik a hegyek között készült kommunista manifesztumokat és röpcédulákat terjesztették.

— Meghülésnél, náthalásznál, mandolalobnál, torokgyulladásnál, valamint idegfájdalmaknál és szagátásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz rendes gyomor- és bélműködést biztosít. Egyetemi orvosok véleménye szerint a Ferenc József víz hatása gyors, kellemes és megbízható.

Előcsatározások Geniben

Genf, szeptember 27.

A Népszövetség tegnap délután tartott rendes ülésén folytatták a formalitások elintézését. Mindenekelőtt az ülészak megválasztotta az alelnököt.

A választás nem ment simán és szenzációs szavazatarányt produkált.

Alelnök 44 szavazattal az olasz Aloisi lett és mögötte kisebbségben maradt Sir Simon angol külügyminiszter 43 szavazattal, Daladier francia miniszterelnök 42 szavazattal.

A legérdekesebb az, hogy Neurath német külügyminiszter ezen a választáson 40 szavazatot kapott, ami azt bizonyítja, hogy a Népszövetség tagjai között nagyon erős a német-szimpatia.

A tegnapi délutáni ülés ezután igazolta az egyes államok delegátusait.

Nagyon érdekes a Népszövetség magyar delegációjának névsora. A magyar delegációban az alkalommal először foglalt helyet özv. gróf Apponyi Albertné. A magyar delegáció névsora az alábbi: elnök Kánya Kálmán külügyminiszter, Tanczos Gábor tábornok, özv. Apponyi Albertné, Pelényi János, Hevessy Pál, Nickl Alfréd rendkívüli követ és hét szakértő.

A Népszövetség kedden délelőtt két tanácsulást tartott és délután kezdődött meg a Népszövetség közgyűlése.

„Sigi”
Prezervatív
megbízható
Kapható:
gyógyszertárban és
drogériákban

HIREK

TOMCSA SANDOR:

Kisérnek a csendörök...

Taj de jó ez a második nyár, ez a nem remélt, ez az ajándék. Mintha a nap is beszüntette volna a fizetéseket és csak egyhónapi komor tárgyalás után most szállítaná az elmaradt részletet. Most aztán az erősebb morcos jószívűségével önti az aranyat: neszlek, dísznök, fulladatok bele.

— Remek — mondják az emberek és felpislognak az égre, kirándulást terveznek, sokan már a szekrény aljába bedugott fürdőruha körül bizonytalankodnak és a páros e félre esedékes fagy állali halálra ítélte, újult-boldogan horkol egy kerítés tövében, a Nap meleg tenyerével simogatja keszeg farát.

Frissen vasalt nyári zakkóval rohan a szabóinas, még arra sem ér rá, hogy a járdán heverő almacsutkába belesuttoljon, valahol aísoruhában idegesen vár egy ur.

Megelevenednek a terraszok és a fázós trafikok kisasszonyai kelletlenül megy be a napos oldalról sötét odújába, hogy a doktor urnak kimérjen négy marasestit.

A korzó színes és hullámzik, sok a nő és sok a rakett, nem a teniszre való tekintettel, hanem mint egy óhajtott, magasabb szintű élet kicsit szomorú, kicsit nepetséges szimbóluma. A hölgyeken vékony nyári ruha és sétálnak, sétálnak lehetőleg marokra fogva és göresösen szorongatva a rendelkezésükre álló millió adottságait. Az urakon a mult gyöttrő jólétének foszlányai és inkább a futballról beszélnek, mint tesszem azt a művészetről, amiben tökéletes igazuk is van.

En a sarkon állok. Ritkán szoktam sarkon állani, de most innen jól lehet látni az eget és a földet. Az égen olyan sötétkék, mint a velszi herceg cipője. Mert tessék megjegyezni, hogy már nem az a cipő divatos, amiből kiáll a kislábujj, hanem az egészínkék, ha ilyen mély-kék, futó felhőkkel és Indiában viharokkal. Ilyen kéken-kék, sima kapnikkal és egy árnyalattal bizonyára sötétebbé fűzővel, a hogy gyötrelmes, vajdó, álmalan éjszakák után a velszi herceg öfensége végre a kinyírtkozlatás egy szent pillanatában rádöbbsent. A föld nem ilyen összetett, egyszerűen sárgul és hizik, mint egy fiatal anya.

Es e kettő közt e város, az én városom. És én a sarkon, egy nagy tartozás kinzó érzésével szivemben.

Városom — sóhajtom — én városom embereiddel és házaiddal, könnyeiddel és mosolyoddal, én városom. Utcaiddal, kis zajaidal, pihegésoddal, sírással, ezzel a sarrakkal itt alattam és körülöttem én városom. És én itt árán és inkább szomorúan, szivemben egy nagy tartozással. Hogy helyet adtal nekem a világban és egy bölcsőt és türelmet, hogy itt járjak, hogy a hasadon futballozzam ifju inakkal és ujjongva felmásszam kinosan felhuzott térded ormára és kellett zokogjak homlokodon, én városom. És elmentem és visszajöttem és nem sepeztél le testedről és néha a hónod alá bujtam és melegegtem. Hogy menedéket adsz, egy pirinkó fogot, egy rubrikát a könyveidben, egy irányt a világmindenségben, ismerősöket, barátokat, szomszédokat. Te, én és a világ, ez csak kettő, mert Te és én egy vagyunk, ha szabad... Nincs egy porcikád, melyhez hozzá ne dörzsöfödött volna életem akkumulátora! Olykor, bus estéimen bekapcsolok és látom magam, amint előjövök köveidből, színeidből, homályodból, multadból...

Es mindezért mit adtam neked? Mind ezt mivel halláltam meg?

Es a sarkon szomorúan állok a zengő napsütésben: mit adhatok, hulló lélek a viharban? Mit adhatok: egy komplexusumot, egy masszát, egy boldog órát, egy alkalmat a szóbeszédre, — hogy ne mondjam, pletykára — legalább egy röpke szenzációt, egy felejthető odanézet, egy gesztust! Mit adhatnék? Es tépem magam itt a sarkon a velszi herceg cipő-szerű ég alatt. Tépem magam a hála és a jó akarás rándüörgő aktivitásában. Tépem az agyamat és a szivemet, hogy oda-dobjak neked valamit, párosom, nagy adósságom gyarló részleteként.

Es ekkor a sarkon befordult két csendör. Két csendör puskával, szuronnal, ifjan, erősen, a hatalom és erő dobbantó szimbolumaként. Mentek haza a laktanyába, végig a korzón.

Es én egy villanásban meg egyszer azt mondtam, hogy „városom!” és — elindultam a két csendör előtt. Es szabályszerűen mentem előtlük, két lépéssel, átöve

lépésük ritmusát, végig a korzón, melyen az „eset” hamar áfutott.

— Viszki Tomcsát — hallottam felém szállani és a pillantások bámulók voltak, kérdők és izgatottak.

A kávéházból kitódultak, az ablakok megfellek, jelek röppentek: miért? En tilokzatos voltam és elszánt.

— Mit izensz? — kiáltotta egy barátom óvatosan a tulsó oldal felé fordulva.

A járdán utat nyitottak, bizsergés tült ki az arcokra, vékonyka szenzáció és felledtető kérdés: mi történhetett?

Ha jól láttam, az anyák ujjal mutattak rám és óva intettek fiacskáikat.

A nők összesugtak és kettől léplek hátra.

Egy ügyvéd köszönt.

Es én csak mentem, mentem az örömtől dobogó szivvel, hogy megajándékozhattalak, én párosom.

Csak mentem és a járda végén szinte restellem visszafordulni.

Es akkor szemrehányó pillantásoddal találkoztam, én városom!

Négyszáz éve, hogy megszülelt Angliai Erzsébet, akiről az angol történelem legnagyobb korszakát nevezték el. Ez az asszony csupa ellentét volt, mint a kor, amelyben élt. A kicsapongó VIII. Henrik leánya aggszú maradt, a világtörténelem legerősebb, legesodálatosabb aggszúje. Nagycsontu, sovány, erős arcvonásu volt, de csupa hiuság. Alvandóan udvarlók seregbe vette körül, az álamsérfiak világszamosollyal, madrigálokban és szonettekben közték vele az ország ügyeit. Érzelmes volt és számító, Plátóért rajongott és olyan takarékosan vezette Angliát, mint egy polgárosszony a háztartást. Kegyeceihez forró, szerelmes leveleket írt. Szeszélyes volt, a dicsőség legmagasabb fokára dobta fel a híveit, akiket minden pillanatban a kiégetetés veszélye fenyegetett. Zsarnok volt, mint valami keleti szultán és az ő uralkodása alatt virágzott az angol reneszánsznak nevezett korszak. Csupa közvetlenség volt és csupa körmönfont stílusvirág, csupa vad indulat és csupa diplomácia. A politikát egyszerre kicsiben és nagyban üzte, megoerte az Armadát és ráért udvari intrikákat szövögetni. Barátai katonák, filozófusok és kalózkok voltak. Nagy uralkodó volt, most egész szabályos diktátor lehetne belőle Németországban.

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint száraz idő várható. A hőmérséklet lényegesen nem változik.

— A „FELHIVATALOSOK” ATHÉNEN KONFERENCIÁZNAK. Tudósítónk jelenti: Az európai felhivatalos távirati irodák két évvel ezelőtt Budapesten tartották meg konferenciájukat. A távirati ügynökségek akkor egy határozatot, hogy legközelebbi konferenciájukat 1933-ban Athénben tartják meg. Ez a konferencia hétfőn ült össze Athénben és mint pesti tudósításunk beszámol, a Magyar Távirati Irodát ezen a konferencián Kozma Miklós elnökgazgató képviselte. A konferencia a görög akadémia tanácsstermében ülésezik. A konferenciát Maximós görög külügyminiszter nyitotta meg, majd a konferencia elnökevé Meynot, a Havas ügynökség párisi ügyvezető igazgatóját választotta meg. A konferencia a hét végéig tart.

★ ELHALALOZÁS. F. hó 23-án Prágában szívbaj következtében meghalt Weber Alfred, a „Danubiana” R. T. igazgatója.

— UTAZNAK A MINISZTERELNÖKÖK. Budapestről jelentik: Colijn holland miniszterelnök hétfőn repülőgépen Londonba utazott. Colijn MacDonalddal akar tanácskozni és vele — a világgazdasági konferencia jövőjét beszélte meg. Venizelosz görög miniszterelnök is utazik. Feleségével együtt tegnap este érkezett meg Konstantinápolyba, ahol Izmet pasa fogadta.

— A PRÁGAI MAGYAR HIRLAP BETILTÁSÁÉRT RÓMA IS TÁMADJA PRÁGÁT. Rómából jelentik: A Tribuna mai száma terjedelmes cikkben foglalkozik a Prágai Magyar Hirlap betiltásával. Elmondja a lap, hogy mondvcasinált okokért hatszor elkobozták és betiltották már a lapot, hogy most már alkalma és joga legyen a cseh kormánynak a cseh magyar kisebbség legnagyobb lapját hosszú időre elnémítani. A Tribuna cikke végén megállapítja, hogy a demokratikus Csehország így bánik el a magyar kisebbség sajtójával.

— A JÓLÉLTÖZÖTT, MAGAS URINŐ. . . Máramaroszigetről jelenti tudósítónk: Ingber Jakabné karácsonyfalvai asszony egy kóthetes fiuceszemővel jelentkezett a máramaroszigeti rendőrségen. Előadása szerint a gyermekét a vasúti sínek mellől szedte fel, ahová viszont egy cselédleány helyezte a gazdától csecsemőt. A cselédleánynak egy magas, jólöltözött ismeretlen urinő nyomta a kezébe a gyermeket tartalmazó pólyát azzal, hogy „tartsa egy kicsit lellem, mindjárt visszajövök.” Természetesen nem ment vissza. A leány fogta és habusgatta egy ideig a gyermekt, aztán letette a földre azzal, hogy neki egyéb dolga van, nem pesztrálhatja a más gyereket. Így került hozzá a fiucska, miután azonban ő sem tartalja el, mert szegény és behozta a rendőrséghez. Igen ám, de a rendőrség sem

— A BIHARI GAZDAK ÉS A VETŐMAG. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad mezőgazdasági kamara már tavaly is akciót folytatott a bihari buza minőségének feljavítása érdekében. Ugyanezen akció során az inséges területek gazdait vetőmaggal is ellátták. Ebben az évben is folytatja a kamara a vetőmag-akciót. Erre a célra a kamarának alapja is van és — ígérete is. Popa Teodor, a kamara elnöke a tavaszi árvizek alkalmával ugyan is ígéretet kapott a minisztériumtól, hogy e területek gazdait összel vetőmaggal látja majd el a kormány. Ez ígéret alapján a kamara most összevásárolja a bihari jóminőségű vetőmagvakat és azokat cleső áron továbbítja az árvízsjuttat területek gazdáinak. A tavalyi vetőmag kölcsönből is sok jóminőségű buzát visszakupott már a kamara és így elegendő készlete lesz ahhoz, hogy mindenkit, akinek vetőmagra lesz szüksége, elláthasson.

ABLAK

arra való, hogy csecsemőket gondozzon, hivatalosan „átette” tehát a „talált tárgyat” a karácsonyfalvai csendőrséghez, mert „az illetékes”. A karácsonyfalvai csendőrség most azon gondolkodik, hogy ő viszont hová, vagy kinek adja tovább a szerencsétlen fiucska.

— MIERT? Essenből jelentik: Hirtiefer volt porosz népjóléti miniszter ma letartóztatott és koncentrációs táborba szállították. Az elszállítást közlő jelentés nem adja meg az okát annak, hogy a volt miniszter miért került a koncentrációs táborba.

— UJ PÁRTVEZÉR ÉRKEZIK CSIKBA. Csikszeredáról jelentik: Különösen ezen a nyáron hihetetlen mértékben kijutott a különböző és soha nem hallott román pártokból Csikmegyének. Valahogy a dolgok úgy kezdenek alakulni a rengeteg politikus járkálása nyomán, mintha az ország összes létező pártjai a csikmegeyi szavazatoktól várnák az ország sorának jobbrafordulását. A hamarjában felsorolhatatlan pártszervezők tetejében értesüléseink szerint, a napokban Csikba érkezik Artereanu Mihály dr. bukaresti ügyvéd, akit Bratianu György nevezett ki pártja csikmegyei elnökének. Az új politikai hatalmasság is, elődeihez hasonlóan, népgyűléseket fog rendezni és azokon fogja menteni a székelyeket. A sok ezórádat után már tényleg jó volna, ha akadna egy igazi székelymentő, de ugylátszik, ilyen még nem akadt Bukarestben, vagy ha igen, ugy azt semmiesetre sem engedik a székelyek közé.

— ÖNGYILKOSSÁGI KISÉRLET A RENDÖRÖK SZEMELÁTTÁRA. Nagyváradról jelentik: Jámbor Imre nagyvárad cipészemester, több rendőr szemelátára öngyilkossági szándékból a Körösbe ugrott. A rendőrök kimentették a fuldoló embert és amugy csuromvízesen a rendőrségre kísérték. Jámbor kijelentette, hogy a munkanélküliség és családi bajai miatt akart véget vetni életének.

— MEGHALT 101 ÉVES KORÁBAN. Helsinkiből jelentik: Ma Nizzában 101 éves korában meghalt Hackman tábornok, aki a világ legöregebb katonája volt. Az öreg urat 100 éves születésnapján vajlamennyi állam hadvezetősége üdvözölte. Hackman tábornok ezelőtt 87 évvel kezdte meg katonai karrierjét, mint hadapród a cári hadseregben.

— A TÖRVÉNYSZÉK ELITELTE A KORONKAI BETÖRŐT. Marosvásárhelyről jelentik: Tavaly ősszel Koronka marosmegyei községben betörés történt, amely hosszú ideig izgalomban tartotta, nemcsak a falut, de az egész környéket is. Egy éjszaka, amikor a házigazda és családja távol voltak, feltörték és kifosztották ismeretlen tettesek Lőrinczy Péter koronkai házat, amelynek szekrényeiből mintegy 55 ezer lej készpénzt és nyolc kiló ezüstpénzt vittek el. A csendőrség a marosvásárhelyi rendőrséggel karöltve

FEJFÁJÁSOK

idegszába, influenza, rheumás fájdal-mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

fogott hozzá a nyomozáshoz, amelynek csakhamar eredménye is lett, mert az éjszakai titokzatos betörés tettesét csakhamar el is fogták Mayer János gazdálkodó személyében, akinél azonban már csak a lopott tárgyak egyrésze volt meg. A marosvásárhelyi törvényszék ma foglalkozott a betöréssel. A vádlott töredelmes vallomást tett a bírák előtt és nyomorára hivatkozott. A törvényszék ezután 2 évi fegyházra ítélte a koronkai betörés tettesét, aki a táblához felebbezte meg az ítéletet.

— EGY FELTÉKENY ASSZONY LEJÖTTÉ RIVALISÁT. Budapestről jelentik: A pestszentlőrinci Szent László utcában levő állami iskola háttamögötti telken ma délelőtt egy földön fetregő, jajgató fiatalasszonytaláltak a járőrelők. A kihívott orvos megállapította, hogy az asszonyt hasfővés érte. A sulyosan sérült nőt azonnal kórházba szállították, ahol kihalgatása alkalmával elmondotta, hogy Varga Gyulánának hívják, 26 éves és egy feltékeny asszony, névszerint Megyesi Lajosné áldozata. Ma délelőtt összehalt között a iskola mögötti térségen Megyesinével, akivel összeszólalkozott, mire az asszony hirtelen revolvert rántott elő, hasbalötte őt és elmenekült. A rendőrség bevezette a nyomozást.

— ELFELEDKEZTEK A LELENCEKRŐL. Nagyváradról jelentik: A leleny gyermekek gondozásával megbízott nagyvárad tápanyak helyzete az utóbbi időben mindinkább tarthatalanná válik. A gyermekek után járó, amugyis nagyon kicsiny összegeket rendszeretlenül, olykor hat hónapos késésekkel fizetik ki. Azonkívül a gyermekeknek — kintalt két rend ruhát, cipőt és iskolai tanszerket még egyetlenegy esetben sem kapták kézhöz az árva gyerekek gondozói. A tápanyak, hiába jártak kereseteikkel a prefektustól a polgármesterig, senki nem mutatkozott hajlandónak az ügyet orvosolni. A nagyvárad tápanyak most elhatározta, hogy a király nagyvárad látogatásakor, testületileg járulnak majd a király elé, hogy a legmagasabb helyről kérjék igazságos követeléseik teljesítését.

A bekapcsolva hagyott villanyvasaló felgyújtott egy berlini mozgót

Berlin, szeptember 27.

Hétfőn kora délután kigyulladt Berlinben a Lichtburg-mozi, a német főváros egyik legnagyobb mozijának épülete.

A lángok rövid idő alatt elborították a mozi három emeletét és továbbterjedésével fenyegettek.

A tűzoltóság kivonult és háromnegyed óras küzdelem után körülzárta a tüzet. Az óltási munkálatok során három tüzőltő súlyosan megsebesült.

A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy a tűz oka egy vasalónő gondatlan-sága volt, aki villanyvasalóját bekapcsolta felejtette és elment hazulról.

BIOGLOBIN
uj éleletről ad

Vérképző, izomerősítő, idegerősítő, étvágygerjesztő és élénkítő szer.

Kapható a gyógyszerárakban, vagy a készítőnél:

FABRIUS GUIDO
„MEDVE” gyógyszerárta
Nagyszeben — Sibiu

Mai tragédia, ezuttal Temesváron

Az árverésen agyonlőtte az ügyvédet, mert nem akart haladékat adni

Temesvár, szeptember 27.

Az embereket elkapja az ár, néhány percig még kapálódznak, testüket fel-fel-jölik a hullámok tetejére, azután elhalnak, lassanként két kar látszik csak, majd csupán a fej, ez is alámerül, kis örvénylés, néhány vízbugyborék és végül semmi.

A parton emberek állanak, anyák, meg feleségek és gyermekek, zokognak darabig, azután ők is eltűnnek a lét forgatagában.

SCHIRA MIKLÓS

Egy tönkrement kereskedő neve. Egykoron dús gazdag ember volt. A néhai hatalmas vagyon utolsó tömbje Bogdargos fürdő volt. Amikor szorult a kapca ezt is eladta. Két és félmillió lejért.

Nagy összeg. Más „ráül”. Házat vesz. Vagy egyszerűen a tőkét kamatoztatja. Nem vállal kockázatot.

Schira forgatta a pénzt. Erős vérmérsékletű ember. Nem tűrte a lassu, óvatos, kisitüli elintéztést. Milliós tételeket forgatott.

Elveszített mindent.

Az vesse rá az első követ, aki ma nem veszítene el mindent.

Mikor elmorzsolódott az utolsó század is, a régi tekintély segélyével hitelekért folyamodott és aprócska szatócsüzletet nyitott, felesége nevére, a Józsefvárosban. Vannak sorozatos véletlenek, amelyek ellen nem lehet küzdeni.

Költői nevük: *balsors*.

Féltudományosan széria-törvény címen foglalják őket egybe.

Schira beleesett a széria-törvénybe. Ez ma az uralkodó csillagzat. Mi is beleesünk.

Tehát a szatócsüzlet megbukott.

Három gyermeke van. Meg felesége. Kiment a Béga-jobsorra s egy pincelakásban húzódott meg.

Kávéházakban ödögött. Az ablak mellett álló asztalnál valaki azt mondta neki, hogy van két vagon repcéje. A Weisz billiárdot játszott. Odament hozzá. Tudnék két vagon repcét! — mondotta neki.

Néha sikerült az ilyen közvetítés, keresett valamit. Lefogytak, de nem haltak éhen.

Lerongyolódtak, de még éltek.

Ujjal mutattak az utcán Schira után.

— Nézd, hova ért az a pechvogel!

HITELEZŐK

Az egykori szörnyű vagyonból két szobabutor maradt meg. Ezt leraktározták az Eötvös-utcai Gerstlmayer-féle butorraktárba.

Ez a két szobabutor volt minden reményük.

E butordarabokban feküdt a mult. Minden emlék. Ís a jövő. Ha feltörnek, ezzel kompenzálják majd magukat az elvesztett paradicsomért. Ha nem törnek fel, eladhatják. Kezdekhetnek valamit. Mentstvá.

A hitelezők rájöttek arra, hogy két szobányi butor megmaradt. A vagyonroncsot lefoglalták tartozások fejében. Ugyan akkor, amikor Schira három gyermekével ée feleségével a Béga-jobsorra pusztá pincéjében lakva tápálta nagyra a tudóvást, az ügyvédek árverést kértek a holmikra. Dr. Steiner Béla egyik resciai ügyfele nevében 3500 lej erejéig. Dr. Corcea 25 ezer lej igényelt.

Ez utóbbi összeg fejében már februárra kitűzték az árverést. Schiráék azonban kétségbeesetten védelmezték a butorokat. Mikor a dob megszólalt,

az összegyűlemlt sokaságból előzógódott a 15 esztendő Schira-lány eikapta a végrehajtó elől az árverési végzést és az átkozott okmányt darabokra tépte. Elmaradt a licitáció.

Az újabb árverést hétfő délutánra tűzték ki. Corcea és Steiner ezuttal együttesen jelentek meg. Végrehajtó és több rendőr kísérte őket.

Az Eötvös-utcai raktárban már ott várták őket a Schira-család.

Könyörögtek és sirtak. Újabb hálalé-

kot. Csak nyolc napot.

Nem lehet!

Csak egy napot.

Nem lehet!

Minden zokogások között a férfizokogás a legtragikusabb.

Schira zokogott.

Nem lehet!

— Hogyan bizhatnék abban, hogy fizetni fog, amikor hónapok óta nem fizetett? — kérdezte Steiner.

Visszautasító volt és rideg.

AZ ÖRVÉNY

A halál színjátékában az a legszivszorítóbb pillanat, amikor a tetemet koporsóba teszik és a halott a gyászhuszárok hátán megindul a lépcsőn lefelé, az utolsó utra.

Az árverések színjátékában az lehet a legmegrázóbb pillanat, amikor a munkások megragadják az egzisztencia utolsó poros butordarabjait s cipelik el a gyászoló hozzátartozók elől.

— Háromezer lej először! — mondotta a végrehajtó.

— Egyetlen egy napot! — zokogta Schira.

— Nem ehet! — felelte az ügyvéd,

A kereskedő körülnézett. Látta a végrehajtót, aki kiabált és az asztalt verte. Látta a feleségét, aki erre az alkalomra előkászálódott a Béga-jobsorra pincéjéből. Látta kibőgött szemmel a lányait. Látta az ügyvédet és hallotta, azt mondja, nem lehet.

Egyébként ködös volt előtte minden. Előkapta a revolverét és lőtt.

★
Egy rendőr rohant rá s mielőtt még egyszer elszűthette volna a fegyvert, amelyet önmagának irányított, már ki is csavarták a karját. Mialatt az ügyvéd utolsó lehelt, ide-oda lökdösték, közrefogták, kocsiba emelték és megindultak vele a rendőrség felé.

A távirat, amely ezt a drámát közli velünk, azt mondja, hogy az áldozat dr. Steiner Béla népszerű ember volt, több társadalmi egyesület vezető tagja.

A lengyel kormány is megkívánta a fasizmust

Rendi alkotmány teljesen militarista alapon

Varsó, szeptember 27.

A lengyel kormány, amely már régóta készül arra, hogy meglévő demokratikus rendszerét fasiszta izü alkotmánnyal és államvezetési rendszerrel cserélje fel, most a cselekvés terére lépett.

Varsói jelentések szerint elkészült az új lengyel alkotmánytervezet. Az alkotmány szövegét állítólag a kormányblokk jogászai állították össze. A tervezet szerint a kétkamarás rendszer Lengyelországban teljesen megszűnik.

A képviselőházat megszüntetik, ellenben megmarad a szenátus. Természetesen ennek a szenátusnak tagjait sem általános választásokkal a nép választja, hanem kinevezik.

A szenátus tagja az lehet, aki abba a két lengyel társadalmi és hazafias egyesületbe tömörült, amely a katonai érdemekkel díszített frontharcosokat fogja össze. Ezeknek az egyesületeknek tagjai közül nevezi ki a köztársaság elnöke a szenátus tagjait.

Ha a fasizmusban a reakciónak még vannak fokozatai, akkor

a tervezett lengyel alkotmány a legreakciósabb.

Kizár a szenátus tagjai közül mindenkit, aki nem volt háboruban és aki nem kapott katonai érdemrendet. Ilyet még egyik diktatura sem csinált. Azt mondják, hogy a fasizmus érdekképviseleti rendszer és abban az egyes foglalkozási ágak jobban és megfelelőbben képviselik magukat, mint a parlamentárizmusban.

Ezzel szemben a lengyel fasiszta alkotmány teljesen militarista és nacionalista alapra helyezi a látszat-parlament tagsági jogát.

Nagyon kétséges, hogy a lengyel tömegek beletörődnek-e a fasizmusnak ebbe az elhajlásába és kinövésébe és vajjon szó nélkül tudomásul veszik-e a többek között azt, hogy a háboru óta felnőtt egész generációt kizárják az államélet irányításának és vezetésének jogából.

A torony tetejéig ért az áradat egy jugoszláviai faluban

Szörnyű jelentések a Laibach-vidéki katasztrófáról

Belgrád, szeptember 27

Legutóbbi számunkban jelentettük, hogy Jugoszláviát borzalmas vihar látogatta meg, amely minden képeletet felülmúló pusztításokat végzett. A szélvihar mellett óriási méretű felhőszakadások voltak, többször egymás után s ezek következtében a kiaradt folyók hatalmas területeket öntöttek el.

A mai jelentések hozzátévelegesen megállapítják az itéletidő okozta kárt.

A hatóságok eddig több, mint 100 millió dinár kárt jelentettek.

Rengeteg országút és vasúti vonal került víz alá, a szőlőkben és kukoricaföldekben is felbecsülhetetlen a pusztulás.

A meglepetésszerűen jött árvíz katasztrófa természetesen sok emberi életet is követelt áldozatul, ezeknek a számát azonban teljes lehetetlenség megállapítani, addig, amíg az áradat el nem takarodik.

Újabb jelentés szerint a Száva Laibachnál némileg apadt, felső részeinél azonban még az eddiginél is borzalmasabb katasztrófa tényeket.

A lezuhant víztömeg mennyiségére jellemző, hogy a Laibachtól nem messze fekvő Strunga községet egészen elborította a víztömeg.

A falu egy völgykatlanban fekszik, amelynek nincs lefolyása. Ebben a völgykatlanban a lezuhant víztömeg valóságos tengerszem mé gyült össze.

A falut harmincöt méteres magasságban borította el s a habok közül csak a templom tornya látszik ki.

A templom papja nem akart elmenekülni, hanem mint az ár, egyre magasabbra és magasabbra hatolt, ő is feljebb és feljebb ment a toronyban.

Kedden reggel aztán a torony tetejéről szedte le egy csónak és vitte biztos helyre a félig megfagyott embert.

A hirtelen keletkezett tó felületén rengeteg állati hulla uszkal.

Antineuralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén idegzsák, stb., ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (ostyában) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

S hogy Schira is népszerű ember volt, ha nem veszti el a vagyonát, több társadalmi egyesületnek lehetett volna vezető tagja.

S hogy a város egyaránt sajnálja mindkettőt.

Ami bizony nem sok.

Mert ha a város tisztában van azzal, hogy Steiner nem érdemelte meg, hogy halott legyen és Schira nem érdemelte meg, hogy gyilkos legyen, akkor összeomlás kell azzal is lenni, hogy itt a résztvevőket egyénileg nem terhelő tragédia játszódott le.

Már pedig valaki mégis csak felelős.

Ezért a halálért és ezért az összeomlásért, a melyben oly keresien benne van mindaz a moosok, amit a pénz és vele kapcsolatos életünk jelent.

Ki hát a felelős?

A sajnálaton túl erélyes választ kéne adni erre az igénytelen kérdésre.

A Népszövetség elég kedvező jelentése Magyarországnak pénzügyi helyzetéről

Budapest, szeptember 27

A magyar pénzügyminiszter ma tette közzé a Népszövetségnek Magyarországról szóló jelentését. A Népszövetség meg van elégedve azzal a csökkentéssel, amelyet a magyar költségvetés felmutat és a kimutatott 74 millió pengő deficitet reálisnak tartja.

Megállapítja a jelentés, hogy az ország beforgalma kedvező irányban fejlődik és leszegi, hogy a kiviteli is erősödik. A Népszövetség mindenesetre szükségesnek tartaná, hogy az agrár és ipari áruk közötti diszparitást megfelelő intézkedésekkel csökkentse.

Szerencsés számok

100.000 lejt nyert: 4100
20.000 lejt nyert 50611
15.000 lejt nyertek: 23415 23265 67328
12000 lejt nyertek: 17711 41350 59146 25546
59145 16778 33749
10.000 lejt nyertek: 75611 79515 18577 79252
8000 lejt nyertek: 52636 57684 41998 47024
29123 5049 65567 30146 12608

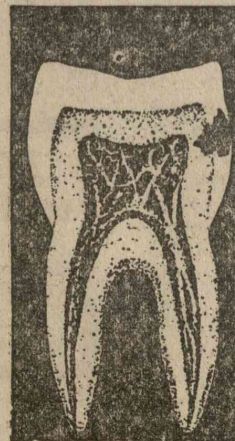
Belföldi sporteredmények

Székelyudvarhely, CFR (Turnu-Severin)—UMTE 4:2 (2:1).

Csikszereada: Kolping (Csikszereada)—Kolping (Székelyudvarhely) 2:2. Mindkét csapat most van fejlődőben, ha visszaesés nem fog bekövetkezni szép eredményeket fognak elérni.

★ NYERSKOSZI. Dr. Bucányi, budapesti főorvos könyve a természetes táplálkozásról, (Nyersdiéta, mint természetes gyógytényező), kapható a Bukaresti Lapok könyvostályában. Ára 102 lej. Vidékre előzetes fizetés esetén portómentesen, utánvétellel 16 lej portóval szállítjuk.

Elveszett

ez a fog, ha nem tömök be azonnal. Egy kis ételmaradék a fogak között bomlásnak indult, sav képződött, mely a fogzománcot elpusztította. Eredmény: kis lyuk a fogban. A kitűnően tisztító Chlorodont fogkrém mindennapos használata fogait az időelőtti romlásból megóvjja, épségben tartja és ragyogóan fehérré varázsolja.

Kevesebb az özvegyasszony, amióta sok a kenyérkereső nő

MANNINGER VILMOS dr. budapesti egyetemi tanár az emberi életkor kedvező alakulásáról

Budapest, szeptember 27.

Több európai állam statisztikája szerint az utolsó husz évben eltulodás történt a férfiak és nők életkora körül. Tudvalevően legtöbb országban mindig nagyobb volt az özvegyasszonyok száma, mint az özvegy férfiaké és ezt úgy magyarázták, hogy a férfiakat korábban felőrli a mindennapos küzdelem, a kenyérharc. A mostani jelentések szerint, amióta a nők inkább bekapcsolódtak a kenyérkeresés munkájába, megváltozott a helyzet és ma sok helyen lényegesen megrövidült különösen a dolgozó nők életkora. Megkérdeztük Manninger Viktor dr. professzort, hogy a tudomány mennyiben igazolja ezeket az adatokat. A következő felvilágosítást kaptuk:

A kérdés sokkal bonyolultabb, sem-hogy egyszerű igennel, vagy nemmel lehetne rá választ adni. Általánosságban nem ismerem az erre vonatkozó statisztikai adatokat, de azt tudom, hogy bizonyos területeken hogyan alakul a férfiak, illetve a nők életkora. Így például tudom, hogy bizonyos okoknál fogva, a közlekedési balesetek halálos áldozatai között több a férfi, mint a nő. Tény továbbá az is, hogy nagy átlagban a férfiakat előbb felőrli a munka, a gond, mint a nőket, különösen állt ez azokon a területeken, ahol számolni kellett ipari megbetegedésekkel. Amióta a nők, különösen a gyári ipari munkába erősebben bekapcsolódtak, ott határozottan meg lehet állapítani, hogy áldozatul estek bizonyos ipari betegségeknek.

De ha nem választjuk ketté a kérdést, hanem általánosságban vesszük, egy örömmel kell megállapítani, hogy a mi generációnk alatt sokkal nagyobb életkort érnek meg az emberek, mint régen. A közegészségügy fejlődésével párhuzamosan javult az emberek életkora. A középkorban — azt hiszem — harminc és harmincöt év között volt átlagosan az emberek életkora, de ha összehasonlítjuk a mai helyzetet az ötven év előttivel, akkor is nyugodtan állíthatjuk, hogy legalább huszötöt százalékkal javult az emberek életkora.

Gondoljunk arra is, hogy sikerült a nagy járványok, — mint például kolera, himlő, pestis — keletkezését megakadályozni, ami tagadhatatlanul nagy jelentőségű. Hogy mit jelent egy járvány, elég ha csak arra hivatkozunk, hogy 1918-ban, amikor a nagy influenzajárvány volt, több ember pusztult el ebben a járványban, mint az egész világháborúban. Természetesen annak, hogy a közegészségügyi viszonyok javulnak, olyan szociális következményei vannak, mint például a

munkanélküliség növekedése az egész világon. Annak, hogy a csecsemőhalandóságot sikerült a tudományok lényegesen lecsökkenteni, az a következménye, hogy sokkal több a munkát keresők száma, mint régebben. És az orvostudomány, a közegészségügy fejlődése folytán számolni kell azzal is, hogy az emberi életkor még inkább ki fog tolni.

Amint látjuk tehát, a női életkor problémája kapcsolatban van azzal, hogy a nők mennyire kapcsolódnak be a kenyérkeresés munkába. Erről Gortvay György dr. egyetemi tanár, a Népegészségügyi Múzeum igazgatója, érdekes statisztikai adatokkal ellátott összeállítást készített. Ebben a tanulmányban fölveti a problémát, hogy mit jelentenek szociálpolitikai-lag a nők a kenyérkereső pályákon.

Az a kérdés, igaz-e, hogy a női keresőmunka térhódításának a következménye lenne a férfiak egyre fokozódó munkanélkülisége? Hivatkozik Werner Sombart, aki azt állítja, hogy éppen fordítva áll a dolog, a férfiak nyomultak be a női munkaterületekre, mint például a gyári termelés, a szövőiparba, amely azelőtt kizárólagosan női foglalkozás volt.

A Gyáriparosok Országos Szövetségének adatai szerint 1922-től 1926-ig csupán a gyáriparban dolgozó nők száma 14,3 százalékkal emelkedett. Budapesten 1929. évi munkastatisztikai adatfölvétel szerint 102.566 munkás közül 29.734 nőmunkás.

NEM KELL VISSZASZORITANI A NŐKET A KENYÉRKERESŐ PÁLYÁKRÓL

Végeredményben megállapítja Gortvay György, hogy a női kereső munka újabb térhódításáról csak bizonyos iparágakban lehet beszélni, legtöbb iparágban a kereső nők egyre hátrébb szorúlnak. Ugyanakkor megállapítja azt is, hogy az iparosoknak az össznépszerűségben való aránya 1890—1920 között nagyban változatlan volt, 1920—1925 között azonban ez csaknem ötven százalékkal emelkedett. Most ezen a megnagyobbodott ipari területen csökken a nők száma a férfiakéhoz képest.

Ellenben más a nők helyzete a szellemi foglalkozásokban, ahol viszonylagosan csak későn, jóformán csak a világháború után tüntek fel tömegesen. Kétségtelen, hogy a nőknek a szellemi foglalkozási ágakban, az akadémikus pályákon, a művészetekben és a szellemi foglalkozásoknak minősíthető irodai munkában, a műiparokban való térhódítása ma is erőteljesen halad előre és a polgári osztály leányainak a szabadfoglalkozásokban és a

Dakrysol-hajtápszer

(Cholesterin, kén, foásfenérje, növesztő hormonok)

A fejmasszázsnak három módja van, amely a fejbőr mesterséges táplálását elősegíti és a vérrellátást emeli.

1. A haj természetes feszítése, amely a sűrű fésűvel való fésüléssel kezdődik.

2. A fejbőr lekopogtatása puha, nem szurós hajkefével. Reggel és este 5 perc elegendő ahhoz, hogy a fejbőrt erősebb és vérbővé tgyük.

3. A fejbőr dörzsölése felfelé és lefelé, kifeszített ujjakkal; ezáltal a véredények kitágulnak és meglazulnak. (Rázómasszázs.)

Egész rossz az a masszáz, amelyet hüvelykujjal végzünk, mert ezzel a bőr és a koponyacsont közötti amegy is kevés zsirpárnát észdörzsöljük.

Ilyen masszázsal kapcsolatban a Dakrysol hajtápszer kétszeresen hat.

Dakrysol hajtápszer és szappan minden szakmabeli üzletben kapható.

Professor Dr. F. SIGMUND, fiziológ. laboratóriuma, Stuttgart.

közszolgálatban való megjelenése egyre nagyobb arányokat ölt. Budapesten például a szabad foglalkozásokban és közszolgálatban alkalmazott nők száma 1910—1925-ig 11.345-ről 28.436-ra emelkedett, tehát 148 százalékos az emelkedés.

Különösen szembeszökő a kereső nők számának emelkedése a tanügyi pályán. Így, amíg országos viszonylatban 1882-ben az elemi iskolai tanítónők csupán kilenc százalékát tették ki az összes elemi iskolai tanítóknak, addig 1928-ban már a tanítók 41 százaléka nő.

Ellenben más területeken a kereső pályán lévők közül a nők százalékos emelkedése messze mögöttes maradt a férfiaknál mutatkozó százalékarány emelkedésnek. Végeredményben tehát csupán ilyen foglalkozási ágakban szaporodtak meg a női keresők.

Gortvay professzor arra a megállapításra jut, hogy egyáltalán nincs szükség arra, hogy a nőket visszaszorítsák a kenyérkereső pályákról, másrészt pedig el-lene van annak az elvnek, hogy a házas nők kereső foglalkozását korlátozzák. Megállapítja, hogy az összes házas kereső nőknek mintegy hetven százaléka mezőgazdaságban dolgozik, ahonnan őket semmiesetre sem lehet kizárni. Másrészt pedig éppen az a tény, hogy a nő dolgozik, teszi lehetővé sok helyen a családi kötelék fenntartását.

Érdekes, hogy a férjnél lévő nő helyzete a legkülönbözőbb módon bírálják el. Olaszországban például 1929 óta törvényes rendelkezés van, amely szerint úgy az állami, mint a magánhivatalokban előnyben kell részesíteni a házas, illetve nős alkalmazottakat, sőt az 1931-ben hozott törvény szigorúan megtiltotta, hogy a magánvállalatok női alkalmazottainak férjhezmenetelük kapcsán vagy emiatt fel-törvény szigorúan megtiltotta, hogy a ma-

gánvállalatok női alkalmazottainak férjhezmenetelük kapcsán, vagy emiatt felmondjanak. Ellenben Lengyelországban 1931. év óta férjes nő nem lehet köztisztviselő és az összes férjes nőket elbocsátották a közszolgálatból. Ausztrália pedig még a házas nők otthoni háziiparszerű foglalkozását is tiltotta.

d. m.

Szerkesztői üzenetek

— Orvos, Nagykároly. Magánlevélben válszólunk. — N. T., Bukarest. Ifjúsági irodalom kiadásával Erdélyben senki sem foglalkozik. Budapesthez kell fordulnia. — Apró tragédiák. 1. Szentimentális romantika, amelynek ma már nincs talaja. Az olvasó nem hisz benne, sőt valljuk be: még az sem, aki írja. A harmadik apróság önállóan — egy köcsüt „átfésülve” — megjelenik. 2. A verscsönek is ez a hibájuk. — Levél egy fiatal barátomhoz. Mondanivaló, de nem vers. A versnek — versnek kell lenni. Nem is „szabados”. Annak is vannak szabályai. Csak próza. Miért nem írta meg prózában? — Száz folyóirat. Nagyenyed. Kéretlen kéziratokért a lapvállalatok nem fizetnek.

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagyraktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árjegyzékeinket.

DR. TOTIS BÉLA

legújabb könyve:

TÖRVÉNY

ERKÖLCS

ANYASÁG

Á R A I. 45 L E I.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58 szám

Német

zsebszótárak

A német szavak is latin (magyar) betűkkel szedve.

Lingua. Schenk: Kézi szótárak, 160, mindkét rész egybekötve

Magyar—német rész, külön kötet

Német—magyar rész, külön kötet

Schidlof: Német liliput zsebszótár, 120, két rész egybe

Lingua: Német liliput zsebszótárak, 320

Magyar—német rész, külön kötet

Német—magyar rész, külön kötet

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Témpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Eladó 5 oleander, 1 fügef, 1 vaskályha. Brassó, Cuza Voda 8. 13033

Harisnyák iskolásyermekeknek, cérnából, gyapjuból, legjobbak a gyárban. Gross Ferenc, Kapu-utca 38. (udvarban). 12555

Udvarra szállítandó harmincöt első bükküzifára október ötödikéig árajánlatokat kér a brassói református egyház. 15044

Klubgarnitúra, gyermekágy, eladó. Vennék kifogástalan rövid zongorát. Cim 13038 szám alatt a brassói kiadóban.

Formék jókarban lévő, tiszta GYERMEKÁGYAT. Leírások árjelöléssel „Matracal” jellegre a kiadóba. 13039

Lakás

Kiadó két napos szoba, konyha, pince, esetleg butorozva. 1200.— Két kisebb szoba butorozva, külön bejárat, 800. Kuschmann. Brassó, Lövész-utca 28. 1349

Kiadó 4 szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakások. Olcsó árak. Megtekinthető naponta 9—12 és 3—6 óráig. Brassó, Jorgasor 18. 13008

Egészséges, tiszta butorozott szoba, fürdőszoba használatnal nagyon olcsón kiadó. Brassó, Hátulsókőbánya 59., földszint jobbra. 13021

Nagy, világos, üres TERMEI KERESÉK október 1-re, Brassó-belvárosban, kerttel, vagy udvarhasználattal. — Ajánlatok 13035 szám alatt a kiadóba.

Szép utcai 2 szoba, konyha emeleten, elő- és fürdőszobával, minden hozzátartozóval kiadó októberre. Gyár ut 46. Értekezni Varga Jánosnál. Kénsavgyár, Vasut-utca 126. 13029

Házasság

Férjhez adnám hugomat izr. mérnökhöz. Hozománya 400 ezer lej. Lehet özvegyemberi jellegre a kiadóba. 13042 jellegre a kiadóba. 1342

IDEGESSÉG és ÖSZTÖNÉLET

Írtas Dr. FELD MANN S. ideggyógyos — II. kiadás 140 oldal. Ár 90 lej

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Női divatszalonok Férfi divatszabók Női kalapszalonok

gyermekruha varrodák, feléreművarrónők ügyelmét felhívjuk arra, hogy a legújabb

őszi és téli divatlapok

igen nagy választékban kaphatók a Brassói Lapok Könyvosztályában

Üzletáthelyezés!

Értesitem a t. vevőimet, hogy üzlethelyi ségemet október elsejével Weiss Mihály-utca 19 szám alól

Weiss Mihály-utca 35 sz. alá

helyezem át és kérem t. vevőim további partfogását új üzlethez, üzemhez és.

ILLYÉS K. optikus,

Brassó, Weiss Mihály-u. 35. (v. Cérna-u.)

ŐSZI ÜLTETÉSHEZ

Nagy készlet elsőosztályu gyümölcsfát, sőtányfát és többféle faiskolai cikket olcsó árban ajánl

GAZDASÁGI TANINTÉZET FAISKOLÁJA, MEDIAS, ERDÉLY

Telefon: 29

A szállítás októberben kezdődik. Árjegyzék ingyen.